

можливість гарантувати підростаючому поколінню високу якість підготовки фахівців у різних галузях. Функціонування вказаних органів виконавчої влади щодо врегулювання відносин у сфері освіти беззаперечно є позитивним показником, але, було б доцільно створити ієрархічну структуру органів, підпорядкованих єдиному централізованому.

Література

1. Вашуріна Е. Місце та роль адміністративного права у системі забезпечення права громадян на освіту / Е. Вашуріна // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 4 (172). – С. 25.

2. Ракша Н. С. Адміністративно-правове забезпечення права громадян на освіту: дис. ...канд. юрид. наук. – Д., 2009. – 202 с.

УДК 477:098,572(043.2)

Кохан Б. А., аспірант,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Бородин І. Л., д.ю.н., професор

АКТУАЛЬНІСТЬ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ «СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ» В УКРАЇНІ

Однією з найважливіших систем, що досліджуються наукою теорія держави і права, є система «стримувань і противаг», розроблена французьким філософом-просвітителем Шарлем-Луї де Монтеск'є. В наш час основою стабільного функціонування системи державної влади демократичної держави є система стримувань і противаг, яка забезпечує взаємну підконтрольність різних гілок і центрів державної влади та запобігає концентрації влади в одній гілці чи в руках однієї особи.

Зазначена система допускає конкуренцію різних органів влади, наявність засобів для їх взаємного стримування і підтримування відносної рівноваги сил. «Стримування» і «противаги», з одного боку, сприяють співробітництву і взаємному пристосуванню органів влади, а з іншого боку – створюють потенціал для конфліктів, які найчастіше вирішуються шляхом переговорів, угод і компромісів.

Суб'єктами системи стримувань і противаг за Конституцією України [1] є Верховна Рада, Президент, Кабінет Міністрів, Конституційний Суд і Верховний Суд. Дана система виражається насамперед через повноваження цих органів, що включають суворо визначені взаємні обмеження.

У Конституції України передбачені такі інститути системи «стримувань і противаг»:

1) право «вето» Президента на законопроект, прийнятий Верховною Радою;

2) імпічмент Президента з боку Верховної Ради, що призводить до його усунення з поста;

3) прийняття Верховною Радою резолюції недовіри Кабінету Міністрів, яка має наслідком його відставку;

4) участь Верховної Ради у формуванні Конституційного Суду (призначення третини складу);

5) контроль Конституційного Суду за відповідністю Конституції законів та інших правових актів Верховної Ради, Президента, Кабінету Міністрів, Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

6) парламентський контроль Уповноваженим Верховної Ради з прав людини (омбудсманом) за дотриманням конституційних прав і свобод людини та ін. [3].

Однак на сучасному етапі розвитку країни виникають ситуації при яких політична воля певних політичних сил чи окремих політиків ставиться над законом, що призводить до узурпації влади певними державними структурами чи посадовими особами, які використовують свої владні повноваження не на благо країни, а для тиску на інші державні органи чи посадових осіб щоб забезпечити власний статус чи задовольнити особисті інтереси.

Як приклад можна навести інтерв'ю одного з українських опозиційних політиків, який заявляє про спроби чинного президента узурпувати владу. За його словами, Президент зберігає контроль над призначенням Генпрокурора та 14 членів Вищої ради юстиції. «Тепер замість Януковича, судами керуватиме – Порошенко. Оскільки мені не вдалося переконати колег, що ми не можемо діяти так, як це робила попередня влада, тобто повертати сталінську прокуратуру і підкоряти судову владу – я вирішив скласти повноваження координатора коаліції», – заявив О. Ляшко [5].

У ст. 5 ЗУ «Про Вищу раду юстиції» зазначається: відповідно до Конституції України Вища рада юстиції складається з двадцяти членів.

Верховна Рада України, Президент України, з'їзд суддів України, з'їзд адвокатів України, з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ призначають до Вищої ради юстиції по три члени, всеукраїнська конференція працівників прокуратури – двох членів Вищої ради юстиції.

До складу Вищої ради юстиції входять за посадою Голова Верховного Суду України, Міністр юстиції України, Генеральний прокурор України [2].

Отже, можна зробити висновок, що іноді законодавче закріплення певних суспільно-справедливих і раціональних норм не гарантує їх дієвості на практиці і саме тому надзвичайно актуальним є

функціонування системи «стримувань і противаг» яка б забезпечила законний розподіл владних повноважень і впливів на практиці, що допомогло б направити діяльність держави на благо суспільства.

Література

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Про Вищу раду юстиції: Закон України від 15.01.1998 № 22/98-ВР (редакція від 04.06.2015) [Електронний ресурс]: Законодавство України – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/22/98-вр>

3. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підруч. / пер. з рос. / О. Скакун – Х.: Консум, 2001. – 656 с.

4. Ляшко О. В.: Порошенко узурпує владу, як Янукович: інтерв'ю [Електронний ресурс]: 24 канал – Режим доступу: http://24tv.ua/lyashko_poroshenko_uzurpuje_vladu_yak_yanukovich_n567510

УДК 340.1 (043.2)

Макеєва О. М., к.ю.н.,
Процко М. М., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

СИСТЕМА СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

У сучасних умовах у політико-правовому житті України відбуваються масштабні зміни, що суттєво впливають на систему поділу влади і, зокрема, на систему рівноваги в середині вищої ланки, на взаємовідносини між її складовими, визначають нові межі правового поля діяльності органів законодавчої та виконавчої гілок влади. Актуальною є необхідність вивчення теоретичних та практичних підходів характеру взаємовідносин між різними гілками влади у межах дії конституційного принципу поділу влади.

Метою даної роботи є дослідження проблем реалізації системи стримувань і противаг у розподілі гілок влади та визначення перспектив її удосконалення. У юридичній науці проблематика розглядається в контексті досліджень принципу поділу державної влади, що призводить до узагальнюючого характеру дослідження її теоретико-правової суті, а також аналізу окремих її елементів. Цим питанням, зокрема, присвячені праці таких українських вчених, як В. Авер'янова, К. Бабенка, В. Журавського, В. Ковальчук, М. Козюбри, І. Кресіної, І. Сало, О. Скакун, В. Погорілка, В. Селіванова, В. Тація, Ю. Тодики,